

Zaključci okruglog stola „Hitno djelovanje za dostojanstvenu starost i palijativnu skrb“

Održanog u Zagrebu 25. veljače 2025. u prostoru ZICER - Zagrebački inovacijski centar
Organizator: Krugovi-Centar za edukaciju, savjetovanje i humanitarno djelovanje

Panel 1: Ugovori o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju – aktualni izazovi i nužne promjene

1. Zlouporebe ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju vezane su uz siromaštvo s kojim su suočene starije osobe te nedovoljno dostupne usluge za starije za ostanak kod kuće, kao i nedovoljne kapacitete u ustanovama dugotrajne skrb, zbog čega su osobe u ranjivoj poziciji.
2. Pozitivan je pomak što je od 2024. iz naziva vidljivo u kojem trenutku dolazi prijenosa imovine s primatelja na davatelja uzdržavanja.
3. Pozitivan je pomak što je osnovan Registar ugovora o dosmrtnom (uz istodobni prijenos imovine) i doživotnom uzdržavanju (uz prijenos imovine nakon smrti)
4. Pozitivan je pomak ograničenje broja primatelja uzdržavanja koje davatelj uzdržavanja može istovremeno uzdržavati te ništetnost ugovora sklopljenih suprotno tom ograničenju. Potrebno je vršiti kontrolu nad provedbom. Potrebno je obratiti pozornost na slučajeve kada osoba često mijenja uzdržavatelje.
5. Prostor za zaštitu prava starijih osoba vidi se u onemogućavanjem njihovog sklapanja pravnim osobama koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, kao i fizičkim osobama zaposlenim u djelatnosti socijalne skrbi te zabilježba služnosti stanovanja u zemljišnim knjigama ako primatelj uzdržavanja daje nekretninu.
6. Potrebno je vidjeti kako će u praksi zaživjeti odredbe Zakona o parničnom postupku kojim su predmeti raskidanja ovih ugovora u sudskom postupku prepoznati kao hitni, jer oni još uvijek traju i po nekoliko godina što je velik problem za starije osobe, primatelje uzdržavanja.
7. Potrebno je nastaviti s edukacijom građana jer se vide pomaci pri upitima u besplatnim pravnim savjetovalištim, gdje su se prije ljudi češće javljali kad već sklope ugovor, a sada se informiraju preventivno. Brošure za zadržavanje znanja bitan su dio uz pravna predavanja i besplatna pravna savjetovališta.
8. Osim od stručnjaka zaposlenim u djelatnosti socijalne skrbi i u tim ustanovama, građanima je korisno dobivati informacije u medicinskim ustanovama zbog čega su medijske kampanje na tim mjestima posebno korisne.
9. Pozitivan je pomak što istodobno s uknjižbom prava vlasništva na temelju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju zemljišnoknjižni sud po službenoj dužnosti mora uknjižiti pravo služnosti u zemljišnoj knjizi.

Okrugli stol organiziran je u sklopu projekta „Krugovi podrške za starije osobe“ u sklopu programa Impact4values. Kontakt mail: info@krugovi.hr

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Panel 2: Palijativna skrb – osiguravanje dostojanstvenog kraja života

1. Nacionalni program razvoja palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj za tekuće razdoblje nije donesen, što otežava razvoj palijativne skrbi, planiranje financijskih i ljudskih potencijala.
2. Investiranje u palijativnu skrb, investiranje je u ljudskost. Vrijeme je da se podignemo na razinu europskih standarda.
3. Na terenu je prijavljena neprimjerena komunikacija prema pacijentima i članovima obitelji, nedostatak zajedničkog planiranja skrbi, praćenja i pružanja podrške pacijentima, poteškoće u ostvarivanju prava na zdravstvenu njegu u kući, nedostatak timske suradnje i komunikacije između stručnjaka u istoj ustanovi, ali i između sustava zdravstva i socijalne skrbi, nedovoljnu educiranost profesionalaca, nedostatak stacionarnog zbrinjavanja pacijenata kojima je potrebna posebna skrb i dr.
4. Komunikacija među dionicima palijativne skrbi se poboljšava, ali je još uvijek nedovoljna.
5. Palijativa funkcionira zbog ljudi koji imaju strast, zbog osobnih poznanstava dionika unutar sustava koji se međusobno potežu za rukav kako bi nekome pomogli, iscrpljujući svoje kapacitete. Da nema udruga, ne bi funkcioniralo. Nedostaje sustavnosti, ravnomjerne dostupnosti i predvidivosti u djelovanju.
6. Potrebno je provoditi medijske kampanje za informiranje i senzibiliziranje cjelokupne javnosti i čuti glas stručnjaka s terena koji godinama ukazuju na probleme i daju prijedloge rješenja.
7. Stručnjake uključene u palijativne timove potrebno je dodatno stimulirati i educirati za rad u palijativnoj skrbi. Nedostaje ljudskog kadra iz medicinskih struka i socijalnog rada. Ne samo da treba uložiti u edukaciju liječnika, medicinskih sestara, volontera i ostalih stručnjaka u timu, već osmisliti i način motiviranja i zadržavanja kadra u palijativnoj skrbi kao posebno teškom području rada.
8. Potrebno je više ulaganja u infrastrukturu, edukaciju medicinskog osoblja i sustavnu organizaciju kako bi se omogućila dostojanstvena skrb za najranjivije pacijente i olakšala situacija njihovim obiteljima.
9. Potrebno je maksimalno iskoristiti sredstva stranih fondova, europskih i fonda drugog Švicarsko-hrvatskog programa suradnje gdje je Program palijativne skrbi jedan je od četiri programa koji se financiraju.
10. Postoje ideje za socijalne inovacije i želje za socijalnim ugovaranjem, no prvo je potrebno pokriti osnovne usluge jer trenutno ni za njih nema kapaciteta.

Okrugli stol organiziran je u sklopu projekta „Krugovi podrške za starije osobe“ u sklopu programa Impact4values. Kontakt mail: info@krugovi.hr

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

